

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

„Básnik obrazu“ Karol Plicka miloval Slovensko

Pripomíname si 125. výročie narodenia zakladateľa slovenskej národnej kinematografie

▪ KOŠICE 14. OKTÓBRA 2019

Presne pred 125 rokmi, 14. októbra 1894, sa narodil vo Viedni českým rodičom významný česko-slovenský fotograf, filmový tvorca, dokumentarista, hudobník, zberateľ, folklorista a etnograf **profesor Karol Plicka**. Vyrastal v hlavnom meste monarchie a od roku 1900 v Českej Třebovej.

Slovensko navštívil po prvý raz v roku 1914 ako mladý, takmer dvadsaťročný učiteľ a hneď si ho úprimne zamiloval. „*Pochopiteľne, to ešte nemohol tušiť, ako osudovo sa jeho životné cesty prepletú s našou krajinou,*“ poznamenáva PhDr. Marián Gladiš, PhD., z Katedry slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika (FF UPJŠ) v Košiciach, ktorý sa venuje životu a dielu Karola Plicku.

Prvú svetovú vojnu strávil ako člen vojenskej kapely a spevák v zbore Dvornej opery vo Viedni. Po vzniku Československej republiky sa vrátil k učiteľskému povolaniu – pôsobil v Novom Meste nad Metují a v Prahe.

„*Od roku 1919 sa pravidelne venoval – najmä počas letných prázdnin – dokumentovaniu slovenskej ľudovej kultúry a ako hudobník aj systematickému zberu slovenských ľudových piesní. Zaznamenal zhruba stotisíc textov a asi 25-tisíc melódií ľudových piesní,*“ uvádza M. Gladiš s tým, že Karol Plicka v roku 1923 učiteľské povolanie zanechal, presťahoval sa na Slovensko a v rokoch 1924 až 1938 pôsobil ako referent Národopisného odboru Matice slovenskej v Martine.

Širokej verejnosti je známa najmä jeho fotografická a od roku 1926 aj filmová produkcia zachytávajúca život a tradície slovenského ľudu. Výsledkom jeho obrazovej dokumentácie sú stovky fotografií, mnohé s vysokou umeleckou hodnotou, ktoré vyšli i knižne, a tiež unikátne dokumentárne filmové snímky z konca 20. rokov 20. storočia – *Za slovenským ľudom* (1928) a *Po horách, po dolách* (1929).

„*Najvýznamnejším dokumentom Karola Plicku a vrcholom jeho umeleckej tvorby je film Zem spieva z roku 1933, ktorý fenomenálnym spôsobom zachytáva pôvab slovenskej krajiny a slovenského folklóru,*“ dopĺňa Marián Gladiš z FF UPJŠ v Košiciach.

Spoluzakladateľ slovenskej národnej kinematografie profesor Karol Plicka zomrel 6. mája 1987 v Prahe vo veku 92 rokov. Jeho osudovú spätosť so Slovenskom podčiarkuje fakt, že ostatky Karola Plicku spočívajú na Národnom cintoríne v Martine.

▪ SPRÁVU VYPRACOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach
marian.gladis@upjs.sk